

Araştırma Makalesi • Research Article

Covid19 Pandemisinde Türkiye'nin Avrupa ve ABD'ye Yönelik Medikal Yardımlarının Kamu Diplomasisi Bağlamında Değerlendirilmesi: Avrupa ve ABD'li Basın Kuruluşlarında Çıkan Makalelerin Söylem Analizi*

In the Covid19 pandemic to Turkey's Western Countries in the Context of Medical Assistance Public Diplomacy's the Evaluation of Discourse Analysis of Articles Published in Europe and US Press Organizations^a

Faruk Yazar ^{a,*}

^a Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, 34445, İstanbul/Türkiye.
ORCID: 0000-0002-1663-1371

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 20 Aralık 2020
Düzeltilme tarihi: 26 Ocak 2021
Kabul tarihi: 10 Şubat 2021

Anahtar Kelimeler:

Kamu Diplomasisi
İnsani Diplomasi
Yumuşak Güç
Covid19

ÖZ

Covid 19 pandemisi, devletleri derinden etkileyerek uluslararası sistemdeki kırılmaları arttırmıştır. Bu dönemde ülkeler medikal malzemelerde büyük sıkıntılarla karşılaşmıştır. Kriz dönemlerinde devletlerin gösterdiği dayanışma ve işbirliği ilişki inşa etme bakımından hayati öneme sahiptir. Türkiye insani diplomasi faaliyetleri ile öne çıkan bir ülke olarak, salgının ilk aşamasından itibaren küresel krize karşı dayanışma örneği göstermiştir. Çalışmada, Türkiye'nin insani diplomasi faaliyetlerinin Avrupa ve ABD basın kuruluşlarında söyleme nasıl yansıdığına tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bunun için Teun van Dijk'in eleştirel söylem analizi kullanılarak makaleler incelenmiştir. Araştırmada, Türkiye'nin insani yardımlarda önde gelen ülkeler arasında olmasına rağmen bu faaliyetlerle oluşturduğu yumuşak gücün, Avrupa ve ABD medyasında kendine fazla yer bulamadığı görülmüştür. İnsani diplomasisi alanında gösterilen çabalar, Türkiye karşıtı söylemsel yapıları aşarak hedef kamuoylarına ulaşmada sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir.

ARTICLE INFO

Article history:

Received 20 December 2020
Received in revised form 26 January 2021
Accepted 10 February 2021

Keywords:

Public Diplomacy
Humanitarian Diplomacy
Soft Power
Covid 19

ABSTRACT

The Covid 19 pandemic has deeply affected states, increasing the ruptures in the international system. During this period, countries faced great difficulties in medical supplies. In times of crisis, the solidarity and cooperation shown by the states are vital in building relationships. Turkey stands out as a country with humanitarian diplomacy activities from the first phase of the epidemic was showing solidarity against the global crisis. In the study, saying Turkey's humanitarian diplomatic activities in the European and American press is intended to identify how that reflects. For this, the articles were examined by using Teun van Dijk's critical discourse analysis. In the study, despite being among the leading countries in Turkey's humanitarian aid, the soft power generated by these activities was seen in the European and American press does not find sufficiently himself. The efforts of humanitarian diplomacy of Turkey, passing the discursive structures against Turkey are facing problems in reaching their target audiences.

1. Giriş

21. yüzyılın en önemli olaylarından birisi olarak nitelendirilen Covid 19 krizi, tüm dünyayı etkisi altına alarak devletleri yeni bir meydan okuma ile karşı karşıya bırakmıştır. Salgının küresel bir boyuta ulaşması ile birlikte uluslararası sistem de krizden önemli bir şekilde

etkilenmiştir. Pandemi, I. ve II. Dünya Savaşları, Soğuk Savaş gibi dünya sistemini yeniden şekillendirecek bir nitelikte olmasa da 2008 finansal krizi, 11 Eylül saldırıları gibi paradigma kaymasını ifade eden bir nitelik taşımaktadır (Ulutaş, 2020: 10). Diğer taraftan Aybet (2020) pandemi sonrası dünyada devletler ve uluslararası aktörler arasındaki işbirliği davranışlarında değişimler olabileceğini ve bunun

* Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: fyazarpr@gmail.com

bir paradigma değişimine neden olmayacağını ifade etmektedir (s. 295). Covid 19 salgını, iki bakımdan diğer pandemilerden ayrılmaktadır. İlki, 1918 İspanyol gribinden bu yana en hızlı yayılan ve küresel bulaşma yayılımıdır. İkincisi ise salgının ilk günlerinde yönetici kesimi ve iş dünyasının ortalama vatandaştan daha çok etkilenmesidir. Bu dönemde, hükümet yetkilileri harekete geçmemenin risklerini geç fark ettiler (Solana, 2020). Salgının yayılma hızı karşısında devletler gerekli önlemleri almakta yetersiz kalınca küresel kriz tedarik zinciri, sağlık hizmetleri, gıda güvenliği gibi konuları öncelikli gündem haline getirdi. Özellikle koruyucu ekipman ve sağlık malzemeleri konusunda yaşanan sıkıntı, devletleri çaresiz bir durumda bıraktı. Devletler diğer ülkelerin ekipman tedarikine el koyacak noktaya geldi. Böyle bir ortamda Türkiye pandeminin başından itibaren 150'den fazla ülkeye tıbbi malzeme ve ekipman yardımı göndererek küresel dayanışma ve işbirliği örneği gösterdi (MFA, 2020). Krizin rekabet ve tek taraflı politikaların arttığı bir döneme denk gelmesi küresel yönetim eksikliğini daha çok belirginleştirdi. Türkiye insani yardımları ile küresel yönetime katkı sağlama yönünde bir politika tercih etti.

İnsani diplomasi Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerinde önemli bir yer teşkil etmektedir. İnsani diplomasi özellikle kriz zamanlarında toplumlar arası bağları güçlendiren bir kamu diplomasisi yöntemidir. Dünyanın en fazla yardım yapan devletler arasında yer alması Türkiye'yi bir donor ülke markası yapmaktadır (Çevik, 2018: 220). Türkiye'nin çeşitli ülkelere yaptığı medikal yardımlar ulus üstü kuruluşların işlevsizleştiği kriz ve belirsizlik ortamında dayanışmanın önemini göstermektedir. Çalışmada, Türkiye'nin Avrupa ve ABD'ye yaptığı yardımların bu ülkelerin basın kuruluşlarında yayınlanan makalelerde nasıl yorumlandığı Türkiye kamu diplomasisi açısından değerlendirilecektir. Araştırmada, Teun van Dijk'in haber analizlerinde uygulamak için geliştirdiği eleştirel söylem çözümlemesi yöntemi kullanılacaktır. Bu çerçevede 11 Mart 2020 ve 20 Mayıs 2020 tarihleri arasında çıkan makaleler ele alınacaktır. Çalışmada, Türkiye'nin insani diplomasi bağlamında gerçekleştirdiği medikal yardımların küresel dayanışma çerçevesinde nasıl yorumlandığı incelenecektir.

2. Covid 19 Pandemisi ve Uluslararası Sistemin Değişen Yapısı

Son yüzyılda görülen en ciddi küresel krizlerden birisi olan Covid19 salgını, uluslararası sistemi de etkilemektedir. Uluslararası kurumların işlevsiz hale gelmesi, gerekli küresel tedbirlerin zamanında alınmaması, ulus devletlerin dayanışma içinde olmaması salgının olumsuz etkilerini artırarak toplumları ve ülkeleri derinden sarsmaktadır. Özellikle (DSÖ) Dünya Sağlık Örgütü' nün salgınla ilgili zamanında harekete geçmemesi tedbirlerin gecikmesinde önemli rol oynadı (Baç, 2020: 20). ABD yönetimi, salgınla ilgili uyarılarda geciktiği için Dünya Sağlık Örgütü'nden 06 Temmuz 2020 tarihinde çekildiğini açıkladı (DW, 2020). Amerika'nın bu tavrı uluslararası kuruluşların mevcut işlevsiz yapısını daha fazla tartışılır bir hale getirdi. Bunların başında DSÖ olmak üzere AB teşkilatının da üye ülkeler arasında gerekli dayanışmayı sergileyememesi nedeni ile birliğin geleceği ile ilgili tartışmaları yoğunlaştırdı. Amerika'nın küresel liderlik iddiası Trump yönetimi ile yerini izolasyonist bir yaklaşıma bırakması güç boşlukları oluşturdu ve küresel rekabet ortamını derinleştirdi

(Hanioğlu, 2020: 25). Kissinger, Amerika'nın liberal politikalara tekrar dönerek Marshall Planı gibi bir araç ile devreye girmesi gerektiğini belirterek, salgının ulus devletlerin üstesinden gelebileceği bir sorun olmadığını ve ABD'nin tek başına salgınla mücadele edemeyeceğini ve küresel dayanışmanın zorunlu olduğunu belirtti (Kissinger, 2020). Fakat uluslararası sistemdeki gerilim ve krizler küresel dayanışmayı değil rekabeti öne çıkartmaktadır. Bu türbülans, ABD'nin tek taraflı politikaları ve BM gibi ulus üstü kuruluşların işlevsizliği nedeni ile derinleşmektedir. Krizin ilk aşamasından itibaren uluslararası dayanışmanın yokluğu küresel çapta fazlası ile hissedildi. Salgın, devletler için sadece bir sağlık sorunu değil aynı zamanda ekonomi, gıda güvenliği, siber güvenlik, lojistik gibi birçok konuda devletler için önemli bir meydan okuma oldu. Salgının ortaya çıkarttığı en önemli olgu, güçlü devlet ihtiyacı oldu (Ulutaş, 2020: 11). Türkiye özellikle 2000'li yıllardan itibaren kurumsal yapılanmasına yatırım yaparak krizlerle baş etmede önemli bir kapasiteye ulaştı. Pandemide sağlık sektörüne yapılan yatırım bu kapasitenin en önemli göstergesi oldu.

Uluslararası sistemde oluşan belirsizliklerle birlikte salgının yeni bir paradigma değişimi oluşturmayacağı fakat sistemin geleceğini etkileyen önemli bir kriz olacağı belirtilmektedir (Aybet, 2020, Hanioğlu, 2020, Kissinger, 2020). Salgınla ilgili olarak ülkelerin ortaya koyduğu kriz yönetimi üzerine demokratik ülkelerin mi yoksa otoriter ülkelerin mi daha iyi kriz yönettiği tartışması öne çıkmaktadır. Genel kabul; demokratik ülkelerin krizleri daha iyi yönettiği yönünde olsa da salgın sürecinde bu varsayım tekrar tartışılmaktadır (Aktürk, 2020: 314). Bu noktada devlet yönetimi modelinden ziyade küresel ölçekte gerçekleşen bir krizde devletlerin nasıl yanıt vereceği önemlidir. Küresel işbirliğine açık ve dayanışma sağlayan ülkeler pandemide kendilerini ayırttılar. İşbirliği yapan, şeffaf ve dayanışma sergileyen ülkeler küresel kamuoyu nezdinde önemli bir yumuşak güç elde ettiler. Küresel kriz hayatın tüm alanlarını derinden etkiledi. Richard Haass'a göre, "Covid 19'un jeopolitik etkisi tarihi yeniden şekillendirme değil, hızlandırma şeklinde olacaktır. II. Dünya Savaşı sonrası işbirliği değil, I. Dünya Savaşı belirsizliği" beklenmelidir (Akt.Duran, 2020: 30). Salgın, Batılı demokrasilerin kırılğan yapısını ortaya koymaktadır. Ekonomik olarak ve kişi başına düşen sağlık harcamaları itibarı ile kapasitesinin güçlü olmasına rağmen Batılı ülkeler pandemi sürecinde krizin yönetilmesi açısından önemli bir zaaf göstermektedir. Bu durum işbirliği ihtiyacını daha fazla ortaya çıkarsa da gerekli refleks gösterilememektedir. Duran'a göre, salgının şekillendirdiği uluslararası ilişkiler, ittifaklara dayalı bir güç mücadelesi mi yoksa her devletin kendi gücü ile ikili ilişkilere dayalı bir rekabet mi benimseyeceği sorusu etrafında şekillenecektir (2020: 31). Salgının oluşturduğu en önemli gerçek; güçlü devlet olgusunun küresel belirsizlik ortamında kriz yönetiminin başarısı için yaşamsal öneme sahip olduğudur. Küresel kriz devletlerin kendi başına yönetmekte zorlandıkları zorlu bir süreçtir. Özellikle İspanya, İtalya, Avrupa ve ABD gibi gelişmiş ülkeler sağlık sistemlerinde büyük sıkıntılar yaşamaktadır. Böyle bir ortamda rekabet yerine dayanışmayı öne çıkartan ülkeler insani yardım faaliyetleri ile küresel dayanışmanın örneklerini ortaya koymaktadırlar. Örneğin; Çin, salgının akut dönemini atlattıktan sonra Batılı ülkelere medikal ekipmanlar ve tıbbi yardımlar göndererek uluslararası imajını güçlendirmeye

çalıştı. Fakat Başta ABD olmak üzere çeşitli ülkeler Çin'in salgının başlangıcında yeterince şeffaf olmayarak bilgi sakladığı ve Dünya Sağlık Örgütü'nü manipüle ettiği yönünde suçlamalarda bulundu. Çin'in yaptığı yardımları medyada duyurmada hızlı davranması, yardımı alan ülkeler tarafından olumsuz olarak karşılandı. Sosyal medyada, sahte hesaplarla Çin'in yardımlarını öven paylaşımlar yapıldı ve demokratik ülkelerin kriz yönetimindeki başarısızlıkları vurgulandı (Kim, 2020). Almanya, Güney Kore, Yeni Zelanda, Tayvan ve Türkiye gibi ülkeler pandeminin ilk döneminde medikal yardımlar yaparak insani diplomasi adına önemli faaliyetler gerçekleştirdi. Özellikle Türkiye kendi ihtiyacı olmasına rağmen 158 ülkeye ve 9 uluslararası kuruma tıbbi yardım yaparak tüm dünya ile dayanışma örneği gösterdi (Dışişleri Bakanlığı, 2020).

3. Bir Kamu Diplomasi Aracı Olarak İnsani Diplomasi

İnsani diplomasi, ülkelerin en çok başvurduğu ve sürekli gelişen bir kamu diplomasi aracı olarak öne çıkmaktadır. İnsani yardım faaliyetleri 19 Yüzyıla kadar dayanmaktadır. İnsani yardım çalışanlarının ulusal ve uluslararası düzeyde kurbanlara her zaman erişilmesi için gösterdikleri çabaları içermektedir (Regnier, 2011: 1215). Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC) insani diplomasiyi, "karar vericileri ve kanaat önderlerini her zaman savunmasız kişilerin yararına ve temel insani prensiplere tam bir saygı ile eylem yapmak için ikna etmektir" şeklinde tanımlamaktadır (IFRC, 2009). Larry Minear ve Hazel Smith (2007) insani diplomasi kavramını, "insani kuruluşların ve bu alanda çalışan görevlilerin insani amaçlarla giriştikleri diplomatik çabalar" olarak tanımlamaktadır (Akt. İhlamur, 2015: 51). İnsani diplomasi, insani vicdanı harekete geçirerek yerel ve uluslararası hedef kitleye mesajların iletildiği bir ikna sürecidir (Çevik, 2013). Bu ikna sürecinde sivil toplumun diplomasi sürecine katılımı dönüştürücü bir etki oluşturmuştur. Geleneksel diplomasi, devletler arasında yürütülen resmi ilişkileri ifade ederken, uluslararası sistemde, kamuoyu, medya, sivil toplum gibi aktörlerin diplomasi sürecinde belirleyici olması ile birlikte yeni diplomasi yaklaşımı gelişmiştir. Uluslararası sistemde sivil toplumun yükselişi, devlet dışı aktörlerin etkinliğinin artması, bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler kamu diplomasisini belirleyen önemli gelişmeler arasındadır. İnsani diplomasi ülkelerin dış politikalarında çok önemli bir fonksiyon haline gelen kamu diplomasisi faaliyeti olarak öne çıkmaktadır (Kurtuluş, 2015: 188). İnsani diplomasi, insani kuruluşların faaliyetleri için alan açmayı hedeflemekte ve insani kuruluşların koordinasyon faaliyetleri, sivil halka yardım, insani yardımın ulaştırılması ve uluslararası hukuk ve normlara ilişkin farkındalığın artırılması gibi alanlarda faaliyet göstermektedir (İhlamur, 2015: 51). Özellikle modern dönemde krizlerin geçici bir durumu değil küreselleşme ile birlikte sürekli bir durumu ifade etmektedir. Krizlerin süreklilik gösterdiği bir ortamda insani diplomasi dış politikanın merkezinde yer almalıdır.

İnsani diplomasi ağırlıklı olarak, doğal afetlerde ya da insani kriz durumlarında yürütülen faaliyetler olarak gerçekleşmektedir (Yıldırım, 2019: 2564). Aynı zamanda riskleri önlemek ve kriz yönetimi ile de ilgilidir. İnsani diplomasi, uluslararası yardımların koordinasyonu ile sınırlı değildir. Bununla birlikte acil bir durumda ulusal ve yerel

seviyede kaynakların uyumlu ve verimli bir şekilde seferber edilmesini sağlamaktadır (Regnier, 2011: 1213). İnsani diplomasi faaliyetlerinde devletler önemli yatırımlar yaparak bu alanda kendilerini gösterecek yapılanmalara gitmektedirler. 2000'lerden itibaren pek çok devlet kendi bünyesinde yarı özerk teşkilatlanmalar oluşturarak alt yapılarını geliştirmiştir. Devletlerin insani yardım faaliyetlerinde bulunması yardım alan toplumlar nezdinde belirli ön yargılar dolayısıyla kuşku oluşturabilmektedir. Bu nedenle insani diplomasi faaliyetleri özü itibarı ile insanların çıkarlarını önceleyen bir çaba olsa da, ne tam olarak siyasal amaçları gerçekleştirmek, ne de tam olarak insani amaçla gerçekleştirilmektedir (Bilener, 2016: 53; Kınık & Aslan, 2020: 356). Özellikle uluslararası sivil toplum kuruluşları insani faaliyetlerde daha etkin bir şekilde faaliyetler gerçekleştirmektedir. Küresel yönetimdeki eksiklikler, uluslararası kurumların yetersizlikleri, uluslararası sistemdeki güç kaymaları bölgesel ve küresel krizler insani yardımları ve insani diplomasiyi daha önemli hale getirmektedir. Devletler, insani diplomasi alanına yatırım yaparak yumuşak güç elde etmeyi amaçlamaktadır. Yumuşak güç devletlerin güç mücadelesinde meşruiyet ve saygınlık temelinde ihtiyaç duydukları en önemli enstrümanlar arasında yer almaktadır. Yumuşak güç, zor, tehdit gibi sert güç unsurlarını kullanmak yerine cazibe yoluyla istediklerinizi elde etme becerisidir. Yumuşak güç, bir ülkenin kültürü ve değerlerinden siyasi ideallerinden ve politik cazibesinden ortaya çıkmaktadır. Yumuşak güç, politik meşruiyet arttıkça gelişen bir güçtür. Bu bağlamda yumuşak güç, uluslararası meşruiyeti hedef alan uluslararası kamuoyunun onayının arandığı ve böylelikle ideal ve değerler yoluyla üretilen cazibe olarak tanımlanmaktadır (Nye, 2017, s. 12). İnsani diplomasi ile elde edilen yumuşak güç devletlerin küresel yönetime katkılarını ifade etmesi bakımından önemlidir. İnsani diplomasi, kalıcı uzun vadeli etkiler oluşturması bakımından farklı toplumlarla ilişki inşa etmek için devletler tarafından öncelikli olarak değerlendirilen bir kamu diplomasisi enstrümanıdır (Kınık & Aslan, 2020: 356).

4. Türkiye'nin Kamu Diplomasisi ve İnsani Yardım Faaliyetleri

Küreselleşmenin risk ve belirsizlik içinde karşılıklı bağımlılığı yoğunlaştırması ile Türk dış politikası zorluklarla baş etmek için küreselleşme sürecinde önemli aktörlerden birisi olduğunu göstermiştir. Türkiye, 1980'li yıllardan itibaren ekonomik kapasitesini arttırmak için büyük çabalar sarf etmiştir. Ekonomik reformların yanı sıra, bölgesel ve küresel krizlere karşı insani diplomasi ve barış inşasında önemli roller oynamıştır. Bu süreçte, sivil toplum kuruluşları da devletin ekonomik ve politik bakımdan artan kapasitenin önemli unsurları arasında yer almıştır. Türkiye, 1990'lı yıllarda Soğuk Savaşın sona ermesinin ardından oluşan bölgesel ve küresel değişimler ve etrafını saran bölgesel çatışmalar arasında barış inşasında önemli bir aktör olduğunu göstermiştir. Bu dönem boyunca çok taraflı bir yaklaşım benimsemiştir (Bayer & Keyman, 2012: 83, 84). Soğuk Savaşın sona ermesi ile Türkiye, Kafkaslara açılma fırsatı elde etti. Bu dönemde 1992'de Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA) kuruldu. Türkiye'nin etrafındaki krizler barış inşası çabalarını güçlendirmesinde önemli bir etken oldu. İçeride reformlar gerçekleştirilmesi, Osmanlı mirasını taşıyan ülkelere ve yakın çevresindeki krizlere

cevap vermesi Türkiye'yi daha aktif bir insani diplomasi yaklaşımına zorladı (Gilley, 2015: 40). Türkiye'nin sadece devlet kurumları değil sivil toplum kuruluşları da insani yardım faaliyetleri bakımından önemli bir rol üstlenmektedir. TİKA'nın yeniden yapılanması, 2009 yılında AFAD'ın kurulması insani yardımlarda koordinasyonun sağlanmasında önemli bir gelişme sağladı. Sivil toplum ve devlet kurumlarının birlikte çalışması insani yardımların etkili olmasını sağladı.

Türkiye'nin çok boyutlu proaktif dış politikası ağırlıklı olarak insani diplomasi ve yumuşak güce dayanmaktadır (Çevik, 2013). Türkiye insani yardımlarda Dünyada önde gelen ülkeler arasında yer almaktadır. 2013'te insani yardımlarda 1.6 milyar dolar ile Amerika ve İngiltere'nin ardından Dünyanın en büyük üçüncü donör ülkesi oldu. 2011'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Somali'ye yaptığı ziyaret, insani yardımlar bakımından bir dönüm noktası oldu. 2007 ve 2012 arasında Türk Kızılayı 70 ülkeye insani yardımda bulundu. 2012 yılında tek başına 2.5 milyar dolar insani yardım sağladı. Bu yardımların çoğu 2015 yılında Türkiye'de yaşayan Suriyelilere gerçekleştirildi. Türkiye, Afganistan, Pakistan, Irak, Yemen, Libya, Tunus gibi pek çok ülkeye insani yardımlar yapmaktadır (Gilley, 2015: 38). 2018'de Türkiye en fazla mülteciye ev sahipliği yaptı. (3.7 milyon) 2017 yılında olduğu gibi bir önceki yıldan 0.2 milyon mülteci nüfusu arttı (Global Humanitarian Assistance Report, 2019). Türkiye 2019 yılı itibarı ile 3.6 milyon insana ev sahipliği yaparak dünya çapında en fazla mülteciyi ağırlayan ülke konumundadır (UNHCR, Trends At A Glance 2019). İnsani diplomasi, yapılan yardımların ötesinde anlamlar taşımaktadır. Başka ülke topraklarında kendinden bir şeyler feda etmek, insanların yüreklerine seslenmek yardımların maddi boyutundan çok öte anlamlar taşımaktadır (Kınık & Aslan, 2020: 364). Türkiye'nin insani diplomasi yaklaşımı beşinci büyükelçiler konferansında şu şekilde belirtilmiştir: "ülkemizin müşfik ve muktedir karakterini en doğru şekilde ifade ettiği ve dış politikamızın çıkarlarımız ile değerlerimizi bütünleştiren insan odaklı niteliğini yansıtmaktadır" (MFA, 2013). Dış yardımlar ve kalkınma yardımları ulus markalama iletişiminde bir kamu diplomasisi kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Türkiye'nin dış yardım faaliyetleri kamu diplomasisi yaklaşımının önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Çevik, 2018: 217). Bu nedenle Türkiye kamu diplomasisinin ağırlık noktasını insani diplomasi faaliyetleri oluşturmaktadır.

Türkiye'nin insani diplomasi uygulamaları dış politikasının merkezinde yer almaktadır. Türk Dış politikasının en temel unsurlarından birisi, değer odaklı bir yaklaşımla ulusal çıkar ve değerlerin etkili bir birleşimini ifade etmesidir. Bu politika, insani referans alan ve elindeki imkânları bu doğrultuda ortaya koyan bir anlayışı temsil etmektedir (MFA, 2013). AFAD, KIZILAY, TİKA gibi kurumlar ve İHH, Deniz Feneri, Yeryüzü Doktorları gibi dernekler ve vakıflar Türkiye'nin insani yardım faaliyetlerinde önemli aktörlerdir. Türkiye, etrafındaki kriz bölgelerinde tüm insani yardım kapasitesi ile aktif bir şekilde hizmet vermektedir. Özellikle 4 milyona yakın Suriyeli sığınmacılara 8,5 yılda 40 milyar doları aşan bir harcama gerçekleştirmiştir (Hürriyet, 2019). Bunun yanı sıra Somali'ye kalkınma yardımları yapmakta ve "Somali'nin IMF'ye olan ve vadesi geçmiş borcunun ödenmesine katkıda bulunmuştur. Bu katkıyla Türkiye, Somali'nin IMF'ye olan borcunun 3,5 milyon

dolarını ödedi" (Dünya, 2020). AFAD, 5 kıtada son 6 yılda 50'yi aşkın ülkeye insani yardımda bulunmuştur. Türkiye, Küresel İnsani Yardım 2017 raporuna göre, 6 milyar dolar yardımla en çok yardım yapan ikinci ülke olmuştur. 2013, 2014 ve 2015 yıllarında, üç yıl üst üste en çok insani yardım yapan üçüncü ülkedir (AFAD, 2020). Türkiye, 2018 yılında GSMH'nin 0,79'unu insani yardım faaliyetlerine ayırmıştır (Global Humanitarian Assistance Report, 2019). İnsani Diplomaside en fazla kullanılan araçlar, barış inşası, insani yardım ve kalkınma yardımlarıdır (Yıldırım, 2019: 2564). Bu çerçevede, Türkiye'nin insani yardımları iki ana başlık etrafında şekillenmektedir. İki ülkeler arasında işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan ve sürdürülebilir kalkınmayı amaçlayan dış yardımlar. İkincisi ise, acil ve insani yardımlardır. Bu grupta başta AFAD, Kızılay, YTB ve Diyanet gibi teşkilatlar gelmektedir. Resmi kurumların yanı sıra sivil toplum kuruluşları da kriz bölgelerine ulaşma, yardımların dağıtılması ve koordinasyonu gibi önemli görevleri yerine getirmektedir (Kınık & Aslan, 2020: 384). Özellikle Türk sivil toplum kuruluşları dünyanın hemen hemen tüm kriz bölgelerine insani yardım ulaştırarak küresel etkinlik göstermektedirler. Türkiye'nin insani yardımları en önemli yumuşak güç kaynakları arasında yer almaktadır. İnsani diplomasi, küresel krizler ve bölgesel çatışmaların yoğunlaştığı bir ortamda dış politikanın ve kamu diplomasisinin vazgeçilmez araçlarından birisi olmaktadır. İnsani diplomasi, sürdürülebilir ilişkiler geliştirmek, uluslararası arenada olumlu imaj ve itibar sermayesi oluşturmak gibi amaçların gerçekleştirilmesine önemli katkılar sağlamaktadır. Türkiye'nin insani yardımlarda gösterdiği performans uluslararası indekslere de yansımaktadır. Elcano Global Presence Index (IEPG) verilerine göre; Türkiye'nin yumuşak güç varlığı 2016'da 16. 2017 ve 2018'de 14. Sıraya yükselmiştir. Türkiye'nin yumuşak gücünün artmasında insani yardım faaliyetleri büyük rol oynamaktadır (Yıldırım, 2019: 2576). Bu performans Türk dış politikasının insani ve girişimci bir temelde yapılması ile şekillenmektedir. İnsani diplomasi kamu diplomasisinin önemli araçlarından birisidir. Türkiye'nin insani diplomasiyi benimsemesi dış politika yaklaşımının merkezinde olmasından kaynaklanmaktadır. Bu noktada teorik olarak insani diplomasisinin kamu diplomasisi içerisinde nasıl bir yere sahip olduğu ele alındığında katı yaklaşımlı ve esnek yaklaşımlı okul öne çıkmaktadır. Çevik'in de (2014) belirttiği gibi, Leonard, Setead ve Smewing'in kamu diplomasisi boyutları modelinde insani diplomasi faaliyetleri devlet-sivil toplum işbirliği çerçevesinde esnek yaklaşımlı okul ile ekonomik gücün kullanılması durumunda katı yaklaşımlı okulla ilişkilendirilebilir. Burada İnsani yardım faaliyetleri yapılırken kullanılan yöntemlere göre kamu diplomasisi boyutu şekillenmektedir. "İnsani yardım uygulamaları acil kriz durumlarında reaktif olarak, gerektiğinde kalkınma yardımları gibi proaktif bir şekilde gerçekleşebilmektedir. İletişimin yönü bakımından tek yönlü ya da simetrik olması söz konusudur" (Çevik, 2014: 24). İnsani yardım faaliyetleri kimi zaman acil durumlarda tek yönlü, kalkınma projeleri gibi karşılıklı işbirliğine dayalı faaliyetlerde simetrik olabilmektedir. İletişimin yönü yardımın yöntem ve amacına bağlı olarak değişmektedir. Türkiye birçok krizde olduğu gibi Covid 19 pandemisinde de küresel dayanışmanın yerine ülkeler arası rekabetin yoğun bir şekilde yaşandığı salgın krizinde, kendi ihtiyacı olmasına rağmen sağlık ekipmanları konusunda ciddi sorunlar yaşayan gelişmiş, gelişmekte olan

ülkeler ayrımı yapmaksızın bir çok ülkeye medikal ekipman ve tıbbi malzeme desteği sağladı. Türkiye'nin Covid 19 salgını ile ilgili yardımları Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA), Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), THY, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı gibi çeşitli kurumların işbirliği ile gerçekleşmiştir. Bugüne kadar 155 ülkeye yardım sağlanmıştır. 155 ülkeden 128'i hibe, 45 ülkeye de nakdi yardım sağlanmıştır. Dışişleri Bakanlığı'nın verilerine göre en çok yardım gönderilen bölgeler Afrika (48 ülke), Avrupa (41 ülke), Asya (33 ülke), Amerika (21 ülke) ve Okyanusya (15 ülke) olmuştur. Ülkelerin yanı sıra 19 Uluslararası kuruluşu tıbbi malzeme desteği sağlanmıştır. Salgınla mücadele sürecinde Türk iş dünyası da 20'yi aşkın ülkeye destek sağlamıştır. (MFA, 2021). Türkiye, küresel yönetişimin eksikliğini gösterdiği bir uluslararası ortamda medikal yardımları ile öne çıkan ülkeler arasında yer almaktadır. Özellikle Batılı ülkelerin küresel işbirliği çabasında isteksiz olması, AB gibi uluslararası kurumların varlıklarının sorgulanması krizin boyutlarını göstermesi bakımından önemlidir. Çalışmanın bu kısmında özellikle Türkiye'den yardım alma konusunda Batılı ülkelerin yaklaşımları incelenecektir.

5. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Covid 19 salgının başında Türkiye vatandaşlarını birçok ülkeden tahliye ederken bir taraftan da tıbbi yardımlar gerçekleştirdi. Türkiye, insani ve girişimci dış politika çerçevesinde tarihi ve kültürel bağları olan Balkanlar, Filistin başta olmak üzere salgının ilk döneminde Çin'e de tıbbi yardım yaptı. Avrupa ülkelerinde özellikle İspanya ve İtalya'da virüsün hızla yayılması devletleri büyük bir mücadeleye zorladı (Duran, 2020). AB'nin gereken dayanışmayı göstermemesi nedeni ile İtalya ve İspanya kriz yönetiminde büyük zorluklar yaşadı. Türkiye bu ülkelere de tıbbi ekipman ve medikal malzeme göndererek NATO ittifakı çerçevesinde dayanışma örneği sergiledi. Türkiye'den 158 ülkenin yardım talebine olumlu karşılık vererek tıbbi malzeme gönderildi. Bununla birlikte 9 uluslararası kuruluşun tıbbi malzeme talepleri karşılandı (AA, 2020). Çalışmada, Türkiye'nin özellikle Avrupa ve ABD'ye yaptığı yardımların bu ülke medyalarında yazılan makalelerde nasıl ele alındığına ilişkin bir çözümleme yapılması amaçlanmaktadır. Türkiye, salgının tüm ülkeleri hızlıca etkisi altına aldığı ilk dönemde devletlerarası rekabetin yoğunlaştığı küresel kriz karşısında, yerel ve küresel ölçekte ülkelerin kriz yönetme kapasitesi bakımından yetersiz kaldığı bir ortamda küresel dayanışma örneği olmaktadır. Bu insani çabaların Avrupa ve ABD kamuoyunu yönlendiren önemli yayın organlarında nasıl değerlendirildiği incelenecektir. Türkiye kamu diplomasisinin ağırlık noktasını insani diplomasi faaliyetleri oluşturmaktadır. İnsani diplomasi aynı zamanda Türkiye ülke markasının temel bileşenleri arasında yer almaktadır. Pandeminin oluşturduğu krizde Türkiye insani diplomasi faaliyetlerini yoğun bir şekilde kullanmıştır. Türkiye'nin insani yardım faaliyetlerinde Orta Asya, Afrika ve Ortadoğu gibi bölgeler öncelikli olmuştur. Tüm dünyayı etkisi altına alan pandemide Türkiye'nin gelişmiş Avrupa ülkeleri ve ABD'ye yardımda bulunması bu ülkelerde etkili olan yayın organlarında dikkat çekmiştir. Çalışmada sözü geçen ülkelerde yardımların oluşturduğu etkinin nasıl temsil edildiği araştırılmıştır.

6. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Çalışmada, Avrupa ve Amerika'da yayın yapan medya organları seçilmiş olup, dijital ortamda 11 Mart 2020 ve 20 Mayıs 2020 tarihleri arasında yayınlanan ve açık erişimi olan makaleler incelenmiştir.

7. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada makaleler Van Dijk'm eleştirel söylem analizi yöntemi ile incelenecektir. Araştırma kapsamında incelenen makalelerde, haber metni gibi olmasa da metinlerin şematik yapısı genel olarak ele alınmıştır. Söylem analizi çok boyutlu, çok fonksiyonlu, tarihsel ve eleştirel bir analizdir. Söylem analizine göre dil, sosyal ilişkiler içinde yaşayan bir pratik olup toplumsal ilişkiler ve kimlik özelliklerine ilişkin mübadeleyi ortaya çıkartan bir analiz çeşididir. Amaç; dili inceleme ve bilgi-güç ilişkilerini oluşturan yapıyı ve değişim ve dönüşümlerini ortaya çıkarmaktır (Sözen, 2017: 79, 80). Söylem analizi, retorik geleneğe dayanan meta-teorik yapıya sahip olup, söylemin datalaştırma yolu ile karakterize edildiği bir analizdir. Söylem analizi en yalın hali ile dilin incelenmesidir. Fakat bu inceleme sadece dil öğeleri ile sınırlı olmayıp aynı zamanda sosyal ve kültürel yapıyı içeren bir anlama çabasıdır. Söylem analizi, dilin semantik ve sentaktik yapısını sosyal ve kültürel yapı ile birlikte ele alır (Çelik & Ekşi, 2008: 100, 105, 107). Foucault, söylemlerin bilgiyi oluşturduğunu ve söylemin toplumsal yapıyı oluşturduğunu ifade etmektedir (Akt. Gür, 2013: 193). Söylem çözümlemesi, gücün söylem tarafından harekete geçirildiği ve toplumda yeniden üretildiği varsayılır. Eleştirel söylem çözümlemesindeki eleştirelilik pozisyon almadan kaynaklanır. Bu durum, politik bir sorumluluğu da beraberinde getirmektedir. Söylem çözümlemesi ile sadece metin analiz edilmez, metnin toplumsal ve kültürel bağlamı da çözümlemenin çerçevesi içindedir (Atabek, 2007: 153, 155). Van Dijk göre ideolojiler, bir grubun toplumsal temsillerin temelini oluşturan en önemli inançlardır ve bir grubun kimliğini tanımlayan grup şeması olarak toplumsal bellekte temsil edilirler (Dijk, 2015: 97). Söylem analizi, "özellikle ideolojik ve politik etki gösteren medyaların analizinde sıklıkla kullanılır. Söylem analizi, en temelde sorduğu sorularla belirsizlikleri gidermeye çalışır. Bunun için dil kullanımı önemli bir parametredir. Dil, bir toplumsal pratik ve etkileşimdir. Bu nedenle söylem analizi, dilin açıklama ve anlamlandırma yönü ile ilgilidir. Dilin kullanımında insanların dil ile ne yaptıkları araştırılır (Sözen, 2017: 83). "Söylem çözümlemesi; söylemin düzeyini, katmanlarını ve aralarındaki karşılıklı ilişkileri inceler. Ayrıca söylemi oluşturan öğeleri (sesleri, kelimeleri, sözdizimsel biçimleri, vb.) ve söylemin değişik boyutlarını da (etkileşim çeşitleri, dil eylemleri) dikkate alır" (Gür, 2013: 194). Söylem çözümlemesindeki söylemin özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu özellikler şu şekilde özetlenebilir (Çelik & Ekşi, 2008: 111, 112):

1. İçerik özellikleri: Söylem hangi kültüre aittir. Hangi tarihte ve sosyal durumda gerçekleşmektedir.
2. Gramatik özellikler: Cümleler arasında ne tür anlam ilişkiler vardır. Kullanılan dil gramer kurallarına uygun mudur?
3. Diğer yapısal özellikler: Söylemin ne tür bir yapısı vardır? Tartışma, açıklama vs. cümlenin uzunluğu, bütünlüğü, karmaşıklığı vb.

4. Etkileşimsel özellikler: Kim kime hitap etmektedir. Konuşmacı amacına ulaşmak için ne tür bir strateji izlemektedir?

5. Sunum özellikleri: Yazım özellikleri nedir?

Van Dijk'a göre söylem çözümlemesi, makro ve mikro şeklinde temel iki boyutta incelenmektedir. Metin anlam bilimi içerisinde, yerel ve global uyum önemli bir nosyondur (Sözen, 2017: 121). Makro yapıda tematik ve şematik çözümleme yapılmaktadır. Mikro yapıda ise "sentaktik çözümleme, bölgesel uyum, sözcük seçimleri, haber retorikası" Ayrıca, cümlelerin aktif, pasif olması, cümleler arasındaki ilişkiler, fotoğraflar mikro yapıda dikkate alınmaktadır (Yardım & Doğruer, 2019: 141).

8. Bulgular

14 Nisan – Mayıs 2020 tarihleri arasında Türkiye'nin yaptığı medikal yardımlar ile ilgili Avrupa ve ABD basın yayın organlarında çıkan 7 makale incelenmiştir.

8.1. Makro yapı

Van Dijk'e göre, makro yapıda konular metni özetleyen ve metindeki en önemli enformasyonu ortaya koyan önermelerdir. Makro yapılar, bir metni global olarak anlamak ve özetlemek için kullanılır. Makro yapının en belirgin özelliği, başlık ve giriş paragrafında bulunmaktadır (Dijk, 2007: 169).

8.1.1. Tematik Çözümleme

- Turkey emerges as key player in global COVID-19 fight (www.thehill.com, 14.04.2020)
- What is behind Erdogan's coronavirus diplomacy? (www.ft.com, 30. 04. 2020)
- RAF plane sent to pressure Turkey to release gowns for NHS (www.theguardian.com, 20.04.2020)
- Turkey sends medical supplies to U.S as virus brings solidarity (www.bloombergquint.com, 28. 04. 2020)
- Erdogan Reaches Out to Trump in Letter Accompanying Medical Aid (www.bloomberg.com, 29. 04. 2020)
- PPE brought back from Turkey by the RAF found to be "useless" (www.telegraph.co.uk, 06. 05. 2020)
- Turkey turns to medical diplomacy to heal damaged relations (www.reuters.com, 11. 05. 2020)

Başlıklar incelendiğinde Türkiye'nin Covid 19 krizi ile ilgili yaptığı yardımların 4 makalede olumsuz bir önerme olarak kurgulandığı, 3 makalede ise diğerlerine göre olumlu değerlendirilebilecek başlıklar kullanıldığı görülmektedir.

- Örneğin; "Turkey emerges as key player in global COVID-19" başlığı metin ile uyumlu bir yerel global uyumu içerisinde Türkiye'nin salgınla mücadelede küresel bir rol aldığı vurgulanmaktadır. Başlıktaki önerme metni özetlemektedir.
- İkinci başlığa bakıldığında, What is behind Erdogan's coronavirus diplomacy? Başlıktaki önerme eksiltilmiş enformasyonla sunulmuştur.

Türkiye'nin küresel krize karşı verdiği yanıt başlıkta kullanılan soru işareti ile kuşkulu bir durum olduğunu ima etmektedir.

- RAF plane sent to pressure Turkey to release gowns for NHS makalesindeki başlık ise İngiltere ve Türkiye arasındaki acil medikal ekipman tedariki ile ilgili süreci anlatmaktadır. Başlıkta seçilen baskı ifadesi, RAF Uçağı yani Royal Air Force askeri kargo uçağının ekipmanların acil tedarikinin sağlanabilmesi için baskı unsuru olması için gönderildiği ima edilmektedir. Baskı kelimesinin metnin bütünü ile uyumlu olduğu görülmektedir. Baskı ifadesi, Türkiye'nin yardımları prosedürlerle geciktirdiğini ima etmektedir.
- Turkey sends medical supplies to U.S as virus brings solidarity başlığı ise, metindeki bilgilerin özeti yansıtıcı bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır.
- Erdogan Reaches Out to Trump in Letter Accompanying Medical Aid başlığında ise Erdoğan'ın medikal yardımlar sayesinde Trump'a ulaşarak ilişkileri geliştirmek için bir fırsat olarak kullandığını ima etmektedir. Makalede, Erdoğan'ın gönderdiği mektubun içeriğinden bahsedilmiş, iki ülkenin NATO müttefiki olarak ilişkilerinden bahsedilerek Türkiye ve ABD arasındaki dış politika sorunlarına değinilmektedir. Türkiye'nin ABD'ye yaptığı yardımlar ABD medyasında geniş yankı uyandırmıştır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın raporuna göre; 27-29 Nisan 2020 tarihleri arasında çeşitli yayın organlarında toplam 39 basın yansımaları olduğu görülmektedir. Bununla birlikte 8 devlet yetkilisinin sosyal medya paylaşımında bu konuya değinilmiştir (<https://www.sabah.com.tr>, 2020).
- PPE brought back from Turkey by the RAF found to be "useless" başlığında, Türkiye'den İngiltere'ye getirilen koruyucu ekipmanın kullanışsız olduğu vurgulanmaktadır. "Useless" kelimesi tırnak içinde verilerek dikkat çekilmek istenmiş. Başlıktaki önermede kullanışsız ifadesi, Türk ürünlerinin İngiltere'nin sağlık ekipmanı standardını karşılamadığı belirtilirken, kullanılan eksiltmeli enformasyonda yardımların tümünün mü yoksa belirli bir bölümünün mü olduğu belirtilmemiştir.
- Turkey turns to medical diplomacy to heal damaged relations, başlığında ise Türkiye'nin ABD ile ilişkilerinde medikal diplomasinin zarar gören diplomatik ilişkileri geliştirmek amacı ile yapıldığı belirtilmektedir. Makalede, ikili ilişkilerin böyle bir jestle değişmeyeceği ve ilişkilerin zarar gördüğü belirtilmektedir. Başlık ve metin yerel ve global uyumu taşımaktadır. Başlık, metni özetlemektedir.

8.1.2. Şematik Çözümleme

Dijk'e göre, konular metnin konularının genel işlevinin ne olduğunu belirleyen geleneksel kategorilerden oluşmuş soyut bir şema ile organize edilmiştir. Bu tür şemalar üst yapı olarak da nitelendirilmektedir. Haber metinlerinde başlık, giriş paragrafı, ana olaylar, bağlam, tarih, yorumlar gibi kategorilere sahiptir (Dijk, 2007: 170). Araştırma kapsamında incelenen makalelerde, haber metni gibi olmasa da metinlerin şematik yapısı genel olarak ele alınmıştır. Covid 19 salgının hızla yayılması ile birlikte Türkiye 01

Nisan 2020 tarihinde İtalya ve İspanya'ya ulaştı. Türkiye, insani ve girişimci dış politika anlayışı doğrultusunda Afrika, Avrupa, Asya, Amerika ve Okyanusya olmak üzere toplamda 158 ülkeye tıbbi malzeme ve medikal ekipman göndermiştir. Bu süreçte devletin çeşitli kurum ve kuruluşları işbirliği içerisinde yardımları koordine etmiştir. Başta, Dış İşleri Bakanlığı, Sağlık, Milli Savunma, Ticaret Bakanlıkları, Kızılay, TİKA, AFAD, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) ve Türk Hava Yolları etkin rol oynamıştır. Ülkelerin yanı sıra, 9 uluslararası kuruluş da Türkiye'den yardım talebinde bulunmuş ve söz konusu kuruluşlara gereken destek sağlanmıştır (MFA, 2020). Makalelerde yardım faaliyetlerinin sunulduğu biçimine bakıldığında şunlar söylenebilir:

- **Turkey emerges as key player in global COVID-19 fight**, başlıklı makalede, Türkiye'nin Covid 19 salgını ile mücadele ederken ihtiyacı olan ülkelerin yardımına koştuğu belirtilerek Türkiye'nin salgının ilk dönemlerinde Avrupa ülkelerinden daha erken tedbir almaya başladığı ifade edilerek, geçmişte yaşadığı afetlerden dolayı bu konuda teşkilatlanmasını sağlayarak hızlı tepki verebildiği belirtilmektedir. Makalenin ilk paragrafında, Türkiye'nin salgınla mücadelede gösterdiği proaktif çaba anlatılmaktadır. Yazar, Türkiye'nin İsrail'e de tıbbi yardımda bulunduğu dikkat çekerek, İsrail ve Türkiye ilişkilerine değinmektedir. Ayrıca, Suriye'de Türkiye'nin yürüttüğü askeri operasyonların salgından etkilendiğini ve yavaşladığını ifade etmektedir. Makalenin sonunda, Türkiye'nin salgının küresel etkilerini önlemede hak ettiği değerin teslim edilmesi gerektiği ifade edilmektedir (<https://thehill.com>, 2020).
- **What is behind Erdogan's coronavirus diplomacy?** Başlıklı makalede, Türkiye'nin Amerika'ya ve diğer Batılı ülkelere yaptığı yardımların ilişkilerin kötü olduğu bir dönemde Batılı kamuoylarında imajını düzeltmek için bir kamu diplomasisi faaliyeti olarak gerçekleştirildiğini ifade edilmektedir. Bu yardımlarla Türkiye'nin, hem içerde krizi iyi bir şekilde yönettiği hem de gelişmiş ülkelerin krizi yönetemediğinin ima edildiği anlatılmaktadır. Bununla birlikte Türkiye'nin kırılğan bir ekonomiye sahip olduğu ve salgının oluşturduğu ekonomik kriz tehdidinde Batılı ülkelere ihtiyacı vurgulanmaktadır. Makalede yazar, yardımların özenle tasarlanmış bir anlatı ile kareografili bir diplomasi ile gerçekleştiğini belirtmektedir. Kareografi iması, Türkiye'nin gelişmiş Batılı ülkelere yardım almak durumunda kaldığı bir krizde (Genel algı yardım alan ülkelerin gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkeler olduğu yönündedir) bunu gösterişli bir şekilde kullandığını anlatılmaktadır. Aynı şekilde Türkiye'nin tüm bu faaliyetleri gerçekleştirmiş olsa da ekonomik kırılğanlığı nedeni ile Batılı ülkelerin desteğine muhtaç olduğu dile getirilmektedir (<https://www.ft.com>, 2020).
- **RAF plane sent to pressure Turkey to release gowns for NHS**, başlıklı makalede, İngiltere'nin acil koruyucu ekipman ve medikal malzeme ihtiyacının karşılanması için Türkiye ile yaşanan süreç anlatılmaktadır. Makalenin ilk paragrafında ekipmanların gecikmesinden dolayı İngiltere hükümetinin askeri bir

kargo uçağını Türkiye'nin bir an önce izin vermesi için baskı amacı ile gönderdiği belirtilmektedir. Malzemelerin tedarik sürecindeki gecikmelerden dolayı Türk makamları suçlanmaktadır. Yazıda, Türkiye'nin medikal malzeme ihracatını izne bağladığını, firmalara bu anlamda yasak getirdiği vurgulanarak Türk yetkililerin talep edilen malzemeleri günlerce prosedürleri bahane ederek geciktirdiği ifade edilmektedir. Bu tabloyu desteklemek için İtalya'nın da medikal malzeme temininde sorun yaşadığı 17 gün bekletildiği ve devreye İtalyan Başbakan'ının girmesi ile sorunun çözüldüğü anlatılmaktadır. Makalenin genelinde, Türkiye'nin tıbbi malzeme ve koruyucu ekipman tedarikinde zorluklar çıkartarak ülkelerin zorluk yaşamalarına neden olduğu ima edilmektedir. Olayın bağlamı ve arka planına bakıldığında, İngiliz hükümet yetkililerinin tedarik sürecinde Türk makamları ile temasa geçmediği görülmektedir. Yazıda, artalan bilgisi ve sürecin gerçek akışı hakkında yeterli bilgi verilmemektedir. Haber kaynakları tek taraflı olarak sunulmuştur. Sky News'e konuşan İngiliz kaynaklar sorunda Türkiye'nin hiç bir müdahalesinin söz konusu olmadığını söylemektedirler (Acet, 2020). Makalede, sorunun kaynağı Türkiye olarak yansıtılmaktadır. Yazıda, haber kaynaklarının tek taraflı olduğu ve Türk tarafının görüşlerine yer verilmediği görülmektedir (<https://www.theguardian.com>, 2020).

- **Turkey sends medical supplies to U.S as virus brings solidarity**, başlıklı makalede, Türkiye'nin NATO müttefiki olarak ittifak ortaklarına yaptığı yardımlara değinilerek, Türkiye'nin Rusya'dan aldığı S-400 sistemleri dolayısıyla, Amerika ile gerilen ilişkilerde ABD'nin yaptırım tehdidinden bahsedilmiştir. Buna karşılık, Türkiye'nin S-400 aktivasyon sürecini yavaşlattığı vurgulanmaktadır. ABD Büyükelçisi'nin Türkiye'nin yardımları dolayısıyla Türkiye'ye teşekkürü ve dayanışmanın öneminden bahsettiği ifade edilmektedir (<https://www.bloombergquint.com>, 2020).
- **Erdogan Reaches Out to Trump in Letter Accompanying Medical Aid**, başlıklı makalede, NATO müttefiki olarak Türkiye'nin tıbbi yardımları ile ABD ile dayanışma sergilediği belirtilmektedir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, Başkan Trump'a gönderdiği mektupta belirtilen dayanışma mesajları ve Türkiye'nin güvenilir bir ortak olduğuna vurgu yapılmaktadır. Erdoğan'ın ABD kongresi ve medyasının Türkiye'nin stratejik önemini anlamasını umduklarını belirtmiştir (<https://www.bloomberg.com>, 2020).
- **PPE brought back from Turkey by the RAF found to be "useless"** başlıklı makalede, Türkiye'den getirilen koruyucu ekipmanların kullanışsız olduğu vurgulanmaktadır. Yazıda, "kullanışsız" "el konu" gibi kavramlar sık sık kullanılarak bu kavramların çağrışımları ile Türkiye'yi eşitlemeye yönelik bir çaba görülmektedir (<https://www.telegraph.co.uk/>, 2020). Yazıda, bağlam bilgisi sunulmamaktadır. Malzemelerin kullanışa elverişli olmadığına dair bilgiler tutarlı görünmemektedir. Halbuki BBC haberine göre "Birleşik Krallık Ankara Büyükelçisi Dominick Chilcott, Türkiye'den İngiltere'ye gönderilen

400 bin adet koruyucu önlüğün güvenlik standartlarına uygun olmadığına ilişkin haberlerle ilgili açıklamasında, "Kişisel koruyucu ekipmanın kullanılamaz halde olduğuyla ilgili Birleşik Krallık medyasında yer alan haberler doğru değildir" demiştir (BBC, 2020).

- **Turkey turns to medical diplomacy to heal damaged relations**, başlıklı makalede ise, yardım malzemelerinde yazan Mevlana'nın, "Ümitsizliğin ardından nice ümitler var. Karanlığın ardından nice güneşler var" mesajı üzerinden yardımların, Türkiye'nin sadece Covid 19'a karşı mücadelesinde değil, Batı ile olan gergin diplomasisi içinde önemli bir fırsat olduğu belirtiliyor. Yazıda, Türkiye'nin Batı ile olan ilişkilerinde yaşadığı sorunların çözümünde bu adımın sembolik düzeyde olduğu ve asıl sorunların devam ettiği ifade edilmektedir (https://www.reuters.com, 2020).

8.2. Mikro Yapı

Bu kategoride; kelime, cümle ve retorik bağlamında inceleme yapılmaktadır. Metinde kullanılan sözcükler metni kaleme alan kişinin ya da yayın organının ideolojisini yansıtmaktadır (Hülür, 2016).

8.2.1. Sentaktik ve Retoriksel Çözümleme

Van Dijk'e göre, sentaktik yapılar kullanılarak aynı şeyi söyleme yollarından birinin tercih edilmesi sosyal ve ideolojik imalar taşımaktadır. Örneğin; negatif eylemin failleri yetkililer olduğunda, dışarıda bırakılması gibidir (Dijk, 2007: 172). Örneğin; RAF plane sent to pressure Turkey to release gowns for NHS yazısında, İngiltere'nin talep ettiği koruyucu ekipman tedarik sürecinde yaşanan gecikmelerden sadece Türkiye sorumlu tutulmuş ve olayın asıl faili olan İngiliz yetkilileri Türkiye ile resmi teması başlatmamaları yazıya konu olmamıştır. Benzer şekilde, PPE brought back from Turkey by the RAF found to be "useless" başlıklı yazıda, İngiltere'nin Türkiye ile yaşadığı tıbbi ekipman temin etme sürecinde nihayet malzemeler ulaştığında gelen malzemelerin kullanışsız ve standartları karşılamadığı savı tek taraflı olarak sunulmuştur. Hâlbuki Birleşik Krallık Ankara Büyükelçisi Dominick Chilcott'ın da belirttiği gibi malzemelerin kullanışsız olduğu gerçeği yansıtmamaktadır. Burada enformasyon eksiltmeli ve olayın gerçek boyutunu yansıtmayacak şekilde kullanılmıştır. Chilcott gibi yetkililerin görüşleri dikkate alınmamış. Özellikle "kullanışsız", "el konuldu" gibi kelimelerin seçildiği ve Türkiye'nin gelişmiş bir Batı ülkesine yardım yapmasına yönelik rahatsızlık başlıkta ve metinde kendini göstermektedir. Seçilen kelimeler göz önüne alındığında makalede, Türkiye'nin medikal yardımlarının amacına ulaşmasını ve kamu diplomasisi boyutunu gölgelemeye yönelik tasarlandığı söylenebilir. Retoriksel açıdan bakıldığında örneğin; What is behind Erdogan's coronavirus diplomacy? Başlıklı makalede, Türkiye'nin ABD'ye yönelik medikal yardımları için kullanılan "kareografik diplomasi" ifadesi ile Türkiye'nin Batı ile yaşadığı bazı anlaşmazlıkları gidermeye yönelik gösterişli bir faaliyet yaptığı ve bunun sorunları gidermekte yetersiz olduğu, ekonomik kırılmalık nedeni ile ciddi sorunlara sahip olduğu ima edilmektedir. Yazıda, "...from crisis to crisis in recent years" ifadesi ile Türkiye'nin sorunlar yumağı bir ülke olarak etiketlenmeye

çalışıldığı görülmektedir. Yine kriz kelimesinin sıkça kullanılması ve ekonominin kırılğan olduğuna yönelik vurgu yapılması, Türkiye'nin ne yaparsa yapsın Batılı ülkeleri memnun edemeyeceği varsayımını ima etmektedir. Turkey sends medical supplies to U.S as virus brings solidarity, başlıklı makalede, pasif yapıyla bir haber dilinin kullanıldığı görülmektedir. "Solidarity" kelimesi metinde vurgulanmaktadır.

RAF plane sent to pressure Turkey to release gowns for NHS başlıklı yazıda, "pressure" kelimesinin özellikle seçildiği görülmektedir. İngiltere'nin medikal ekipmanlarının tedarikinde baskı aracı olarak Kraliyet Hava Kuvvetleri kargo uçağının malzemelerle ilgili resmi işlemler tamamlanmamasına rağmen baskı unsuru olarak gönderildiği vurgulanmaktadır. Buna göre, Türkiye bilinçli olarak süreci yavaşlatmakta ve ancak baskı yapılarak netice alınmaya çalışıldığı ima edilmektedir. Benzer şekilde, PPE brought back from Turkey by the RAF found to be "useless" Telegraph'ta yer alan bu makalede, "useless" kelimesinin başlıkta ve metinde sıkça vurgulandığı görülmektedir. Yazar, İngiltere'nin yoğun uğraşlarının ardından temin edebildiği ekipmanların İngiltere sağlık sisteminin standartlarını karşılamadığını belirtmektedir. Gerçekten kullanışsız olup olmadığına ilişkin çok taraflı bir inceleme yapmak yerine, Türkiye ve kullanışsız malzeme imgelerini metinde bolca kullanarak Türkiye'nin sözünde durmayan, ilişkilerde zorluk çıkartan ve güvenilmez bir ülke olduğuna yönelik bir imgelem oluşturulmaktadır. Özetle; mikro yapıda negatif tutumları yansıtan metinlerde belirli kavram ve kelimelerin Avrupa ve ABD basınındaki bazı ön yargıları yansıttığı görülmektedir. Bu önyargıların arkasında Türkiye'nin tarihi özellikleri, kültürü, Müslüman ve demokrat kimliği ile bir NATO müttefiki olması bulunmaktadır. Özellikle dünyayı kısa bir sürede etkisi altına alan küresel bir krizde, Türkiye gibi bir ülkenin yardım yapıyor olması "The Financial Times" yayınında kuşku ile ele alındığı görülmektedir. Daha olumlu bir tutum sergileyen makalelerde Türkiye'nin dayanışma çabası öne çıkmaktadır.

9. Sonuç

Covid 19 salgını, 1918 İspanyol gribinden bu yana en hızlı yayılan pandemi olarak devletleri büyük bir sınama ile karşı karşıya bırakmıştır. Uluslararası sistemin bu salgından nasıl etkileneceğine dair çeşitli yazarlar görüş belirtmiş olup, yazarların bulunduğu ortak anlayış; pandeminin köklü bir paradigma değişimi değil, fakat önemli etkileri olacak bir kriz olduğu yönündedir. Salgının oluşturduğu en önemli gerçek, güçlü devlet olgusunun küresel belirsizlik ortamında kriz yönetiminin başarısı için yaşamsal öneme sahip olduğudur. Bu noktada, devlet kapasitesi sistemik felç oluşturan pandemide, kriz yönetimi için yaşamsal bir değer taşımaktadır. Devlet kapasitesi güçlü ve kurumları etkin çalışan ülkeler, bu zorlu sınavda daha iyi bir sınav vermektedir. Devlet yönetim modeli bakından yapılan tartışmalarda demokratik ülkelerin mi yoksa otoriter ülkelerin mi krizi daha iyi yönettiği sorgulamaları yapılmıştır. Bu noktada, kesin kanıtlar ortaya konulmadığı için hem demokratik hem de otoriter devletlerin salgın krizini iyi yönetebildiğine dair örnekler bulunmaktadır. Daha temel bir unsur olarak güçlü devlet olgusu öne çıkmaktadır. Salgın aynı zamanda küresel işbirliği ve dayanışma

eksikliğini belirgin hale getirerek uluslararası kurumların işlevsizliklerini de ortaya koyan sonuçlar üretmiştir. Devletler, işbirliği ve dayanışma yerine birbirleri ile rekabet etmeyi tercih ettiğinden krizin etkileri derinleşmeye yüz tutmuştur. Özellikle AB gibi uluslararası kurumların kendilerine üye devletlerin gerektiğinde yanında olamadığı görülmüştür. Dünya Sağlık Örgütü, bu süreçte zamanında gerekli önlemleri almadığı gibi birçok konuda eleştirilmiştir. Krizin akut döneminde aralarında gelişmiş ülkelerin de olduğu devletlerin maske savaşı yaşadığı bir tablo söz konusu olmuştur. Türkiye, böyle bir tablo içinde kendi ihtiyacı olmasına rağmen Çin, İtalya, İspanya, İngiltere, Amerika gibi toplamda 155 ülke ve 9 uluslararası kuruluşu çeşitli tıbbi yardım ve medikal malzeme yardımı yapmıştır. Türkiye, bu yardımları insani ve girişimci dış politika yaklaşımı ile gerçekleştirmiş olup, küresel dayanışma ve işbirliğinin önemli bir örneğini ortaya koymuştur.

Türkiye'nin kamu diplomasi söyleminin temelinde, insani diplomasi bulunmaktadır. Bu noktada, Türkiye gelişmiş ülkeleri geride bırakarak GSMH'ye göre en fazla yardım yapan ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye uzun süredir özellikle 2000'li yıllardan itibaren kalkınma ve insani yardım faaliyetlerini yoğunlaştırmıştır. Özellikle 2016 yılında düzenlenen en az gelişmiş ülkeler konferansına öncülük ederek küresel kriz ve sorun alanlarında etkili bir şekilde varlık göstermektedir. Pandeminin ilk döneminden itibaren Türkiye, dünyanın birçok ülkesine tıbbi yardım malzemeleri ulaştırarak kamu diplomasisini insani diplomasi temelinde sürdürmektedir. Çalışmada, özellikle Avrupa ve ABD yayın organlarında bu yardımların nasıl algılandığı ve nasıl karşılandığına dair bir inceleme yapılmıştır. Bu çerçevede, makale niteliği taşıyan örneklem grubunda yayınlanan metinler eleştirel söylem analizine tabi tutulmuştur. Buna göre; Türkiye'nin medikal yardımlarına yönelik olarak dört yayında olumsuz, üç metinde daha olumlu bir tutum sergilendiği görülmektedir. Özellikle negatif içeriğe sahip olan makalelerde kullanılan argümanlar, seçilen kelime ve kavramlar dikkate alındığında Türkiye'ye karşı ön yargılar, ideolojik tavırlar ve belirli algıların devamı yönünde çabalar dikkat çekmektedir. The Financial Times'da öne çıkan söylemler, Türkiye'nin kırılğan ekonomisi ile Batı kamuoyunda olumlu bir imaj oluşturmak için krizi kullandığına yönelik bir ima bulunmaktadır. Türkiye'nin ABD ve Avrupa'ya yönelik yaptığı medikal yardımları kuşku imgesi ile söyleme taşımaktadır. Benzer şekilde Telegraph'taki yazıda, Türkiye'nin acil ekipman yardımı tedarikinde ideolojik önyargılar öne çıkarak "sorunlu ülke" söylemi baskın olarak metinde kendine yer bulmaktadır. The Guardian'daki yazıda, Türkiye'nin NATO ittifakı bağlamında Avrupa ülkelerine yaptığı yardımlar İngiltere özelinde, özellikle Türkiye tarafından yardımların engellendiği söylemi öne çıkmaktadır. Reuters'daki yazıda ise, ABD ve Türkiye arasındaki ilişkilerde oluşan zarara dikkat çekilerek yardımların sembolik olduğu ve bunun da yetersiz bir çaba olarak sunulduğu görülmektedir. Türkiye insani diplomasi faaliyetlerini kamu diplomasisi yöntemi olarak kullanmaktadır. Bu yönde gösterdiği çabalarla kendisini "donor ülke" olarak markalaştırmaya çalışmaktadır. Bu markalaşma sürecinde kamu diplomasisinin anlatı, söylem oluşturma gücü yapılan faaliyetlerin gerisinde kaldığı görülmektedir. Özellikle örneklem içerisinde yer alan yayın organları dikkate alındığında Türkiye'nin yardım

faaliyetlerini ön yargıları da gözönünde bulundurarak stratejik iletişim faaliyetleri ile desteklemesi gerektiği söylenebilir. Çünkü toplumlar ve devletler arası ilişki inşa etme süreci çok boyutlu ve kapsamlı çabaları gerekli kılmaktadır. Türkiye'nin özellikle kültürlerarası farklılıkları daha çok gözetererek Avrupa ve ABD ülkelerine yönelik yapacağı kamu diplomasisi faaliyetlerinde tek yönlü ve tek boyutlu bir iletişim değil, çok boyutlu ve stratejik iletişim çerçevesinde gerçekleştirilecek faaliyetlere odaklanmalıdır.

Türkiye, özellikle uluslararası sistemin önemli bir sarsıntı geçirdiği Covid19 krizinde, kendi ihtiyacı olmasına rağmen Avrupa ve ABD gibi bölgeler dahil birçok ülkeye medikal destek sağlamıştır. Fakat bu yardımların kamu diplomasisi bağlamında oluşturduğu yumuşak gücün etkisinin istenilen düzeyde olmadığı bir gerçektir. Yardımların ilişki inşa etme amacını gerçekleştirebilmesi için stratejik iletişim yöntemi ile hedef kamulara doğru mesajların gönderilmesi gerekmektedir. Bu mesajlar iletilmediğinde yardımlar ideolojik tutumları, stereotip algıları ve karşı söylemleri değiştirmede etkisiz kalabilmektedir. Türkiye'nin 155 ülke ve 9 uluslararası kuruluşu yardım yapmasına rağmen Avrupa ve ABD medyada makale şeklinde çok az yer aldığı görülmektedir. Örneklem içerisinde bulunan mevcut yayınların yarısından fazlasında olumsuz unsurlarla ele alındığı dikkat çekmektedir. Türkiye'nin küresel kriz haline gelen salgında gösterdiği kamu diplomasisi faaliyetleri, özellikle batı kamuoyunda kanaat oluşturulmasında etkili olan makale yayınlarında yeterince ele alınmadığı aşıkardır. Türkiye, insani yardımlarda önde gelen ülkeler arasında olmasına rağmen, bu faaliyetlerle oluşturduğu yumuşak güç, Avrupa ve ABD medyasında da kendisine fazla yer bulamamaktadır. İnsani diplomasisi alanında gösterilen önemli çabalar, belirli medya gruplarında üretilen söylemlere takılarak, Türkiye'nin anlatısı hedef kamuoylarına ulaşmada sorunlar yaşamaktadır. Bunun için Türkiye'nin, kamu diplomasisi faaliyetlerini gerçekleştirirken hedef kamuoylarına etkili bir şekilde ulaşmada stratejik iletişimi sistematik ve daha bütüncül bir yapı ile ele alması gerekmektedir.

Kaynakça

- AA. (2020, 11 27). <https://www.aa.com.tr/tr>. 12 06, 2020 tarihinde <https://www.aa.com.tr/tr/politika/turkiye-kuresel-salgin-surecinde-aktif-dis-politika-izledi/2057650?s=03> adresinden alındı
- Acet, M. (2020, 04 22). <https://www.haber7.com>. 12 13, 2020 tarihinde <https://www.haber7.com/yazarlar/mehmet-acet/2966466-ingiltere-ile-koruyucu-ekipman-krizinin-perde-arkasi> adresinden alındı
- Aktürk, Ş. (2020). Comparative Politics of the Coronavirus Pandemic. M. Şeker, A. Özer, & C. Korkut içinde, *Reflections on the Pandemic in the Future of the World* (s. 309-324). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Atabek, Ü. (2007). Söylem Çözümlemesi Başlangıç Düzeyi İçin Öneriler. G. Ş. Atabek, & Ü. Atabek içinde, *Medya Metinlerini Çözümlemek İçerik, Göstergebilim ve Söylem Çözümleme Yöntemleri* (s. 151-163). Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Aybet, G. (2020). International Relations Theory and World Order After COVID-19. M. Şeker, A. Özer, & C. Korkut içinde, *Reflections on the Pandemic in the Future of the World* (s. 289-308). Ankara: TÜBA.
- Baç, M. M. (2020). Küresel Salgın Tehdidi Altında Küresel Sistem. U. Ulutaş içinde, *COVID-19 Sonrası Küresel Sistem: Eski Sorunlar Yeni Trendler* (s. 20-23). Ankara: TC Dışişleri Bakanlığı SAM- Derleme.
- Bayer, R., & Keyman, E. (2012). Turkey: An Emerging Hub of Globalization and Internationalist Humanitarian Actor? *Globalizations*, 73-90. doi:<https://doi.org/10.1080/14747731.2012.627721>
- BBC. (2020, 05 07). <https://www.bbc.com>. 12 13, 2020 tarihinde <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52557601> adresinden alındı
- Çelik, H., & Ekşi, H. (2008). Söylem Analizi. *Söylem Analizi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 99-117.
- Çevik, S. B. (2018). Narrating Turkey's Story: Communicating Its Nation Brand Through Public Diplomacy. E. P. Dal içinde, *Middle Powers in Global Governance*. Palgrave Macmillan.
- Dijk, T. V. (2015). Söylem ve İdeoloji Çokalanlı Bir Yaklaşım. B. Çoban, & Z. Özarlan içinde, *Söylem ve İdeoloji* (s. 15-97). İstanbul: Su Yayınevi.
- Dünya. (2020, 11 06). <https://www.dunya.com>. 12 02, 2020 tarihinde <https://www.dunya.com/ekonomi/turkiye-somalinin-imf-borcunu-odedi-haberi-487913> adresinden alındı
- Gilley, B. (2015). Turkey, Middle Powers, and the New Humanitarianism. *PERCEPTIONS*, 37-58.
- Hanioglu, M. Ş. (2020). COVID-19 Sonrası Küresel Düzen: İki Seçenek. U. Ulutaş içinde, *COVID-19 Sonrası Küresel Sistem: Eski Sorunlar Yeni Trendler* (s. 24-28). Ankara: T. C. Dışişleri Bakanlığı SAM - Derleme .
- <https://thehill.com>. (2020, 04 14). 12 13, 2020 tarihinde <https://thehill.com/opinion/international/492628-turkey-emerges-as-key-player-in-global-covid-19-fight> adresinden alındı
- <https://www.bloomberg.com>. (2020, 04 29). 12 13, 2020 tarihinde <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-29/erdogan-reaches-out-to-trump-in-letter-accompanying-medical-aid> adresinden alındı
- <https://www.bloombergquint.com>. (2020, 04 28). 13 12, 2020 tarihinde <https://www.bloombergquint.com/politics/turkey-sending-medical-supplies-to-u-s-erdogan-says> adresinden alındı
- <https://www.ft.com>. (2020, 04 30). 12 13, 2020 tarihinde <https://www.ft.com/content/8602c2da-f1d0-4a78-b848-4c8bf8b9e311> adresinden alındı
- <https://www.reuters.com>. (2020, 05 11). 12 13, 2020 tarihinde <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-turkey-diplomacy-idUSKBN22N1JD> adresinden alındı
- <https://www.sabah.com.tr>. (2020, 05 01). 12 13, 2020 tarihinde <https://www.sabah.com.tr/galeri/turkiye/turkiyenin-abdye-tibbi-yardimi-dunya-basinina-boyle-yansidi> adresinden alındı
- <https://www.telegraph.co.uk/>. (2020, 05 06). 12 13, 2020 tarihinde <https://www.telegraph.co.uk/news/2020/05/06/exclusive-gowns-delayed-ppe-shipment-turkey-impounded-failing/> adresinden alındı
- <https://www.theguardian.com>. (2020, 04 20). 12 13, 2020 tarihinde <https://www.theguardian.com/society/2020/apr/20/raf-planes-await-order-to-set-off-to-collect-ppe-from-turkey> adresinden alındı
- Hülür, A. B. (2016). Sağlık İletişimi, Medya ve Etik Bir Sağlık Haberinin Analizi. *CBÜ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ*, 155-178.
- Hürriyet. (2019, 11 26). <https://www.hurriyet.com.tr>. 12 02, 2020 tarihinde <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/son-dakika-cumhurbaskani-yardimcisi-oktaydan-guvenli-bolge-aciklamasi-41382767> adresinden alındı
- Ihlamur, S. G. (2015). İnsani Diplomasi İlkesi Çerçevesinde Türkiye'nin Göç ve İltica Rejimi. M. Şahin, & B. Çevik içinde, *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi* (s. 45-70). Ankara: Nobel.
- Kim, J. (2020, 04 08). <https://thedi diplomat.com>. 11 24, 2020 tarihinde <https://thedi diplomat.com/2020/04/taiwans-success-is-the-bane-of-beijings-global-coronavirus-propaganda/> adresinden alındı
- Kınık, K., & Aslan, H. (2020). İnsani Diplomasi. A. R. Usul, & İ. Yaylacı içinde, *Dönüşen Diplomasi ve Türkiye Aktörler, Alanlar, Araçlar* (s. 353-393). İstanbul: Küre.
- Kissinger, H. A. (2020, 04 03). <https://www.henryakissinger.com>. 11 22, 2020 tarihinde <https://www.henryakissinger.com/articles/the-coronavirus-pandemic-will-forever-alter-the-world-order/> adresinden alındı
- Kurtuluş, B. (2015). Türkiye'nin Kamu Diplomasisinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: İnsani Yardım Kuruluşları ve İnsani Diplomasi Perspektifi. M. Şahin, & B. Çevik içinde, *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi* (s. 187-214). Ankara: Nobel.
- MFA. (2013, 01 02-07). <http://www.mfa.gov.tr>. 12 01, 2020 tarihinde <http://www.mfa.gov.tr/besinci-buyukelciler-konferansi-sonuc-bildirisi.tr.mfa> adresinden alındı
- Nye, J. S. (2017). *Yumuşak Güç*. (R. İ. Aydın, Çev.) Ankara: BB101.
- Regnier, P. (2011). The emerging concept of humanitarian diplomacy: identification of a community of practice

- and prospects for international recognition. *International Review of the Red Cross*, 1211-1237.
- Solana, J. (2020). The Case for 'Human Diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy* , 670-680.
- Sözen, E. (2017). *Söylem Belirsizlik, Mücadele, Bilgi, Güç ve Refleksivite*. İstanbul: Profil Kitap.
- Ulutaş, U. (2020). Koronavirüs Sonrası Küresel Trendler. SAM içinde, *Covid-19 Sonrası Küresel Sistem: Eski Sorunlar, Yeni Trendler* (s. 10-19). Ankara: Merkezi, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar. <http://sam.gov.tr/pdf/sam-yayinlari/sam-covid-kitap.pdf> adresinden alındı
- Yardım, G., & Doğruer, H. (2019). Eleştirel Söylem Çözümlemesi Bağlamında Haber Metinlerinin İncelenmesi: Pippa Bacca Cinayeti Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi* , 137-148.
- Yıldırım, E. (2019). İnsani Diplomasi Faaliyetlerinin Türkiye'nin Yumuşak Gücüne Etkisi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 2562 - 2591. doi:<https://doi.org/10.26466/opus.590991>

Extended Abstract

The Covid 19 pandemic, which affects the whole world, has deeply affected the states and increased the breaking in the international system. The Covid 19 crisis represents a turning point, similar to the period before and after September 11. Although the epidemic is not considered a paradigm shift in the international system, a crisis that may be significant effects. The reactions of the states in the early stages of the crisis make it necessary to rethink issues such as globalization, international institutions, security, risk perception. During this period, basic materials used to struggle with the disease became a subject of competition and countries faced great difficulties in medical supplies. Despite the emergence, that nation-states cannot cope with this crisis on their own, solidarity between international organizations and states could not be achieved. These reflexes caused the crisis to deepen and caused significant problems in the global economy and supply chain. When the states were insufficient to take the necessary measures in the face of the spreading speed of the epidemic, the global crisis made issues such as supply chain, health services, and food security of top priority. The problems, especially in terms of protective equipment and health supplies, left states in a desperate situation. The problems, especially in terms of protective equipment and health supplies, left states in a desperate situation. States have reached the point where they can usurpation equipment supplies from other countries. The most important fact created by the epidemic; the phenomenon of the strong states is vital for the success of crisis management in an environment of global uncertainty. In times of crisis, the solidarity and cooperation shown by the states are of vital importance in terms of building relationships.

Humanitarian diplomacy is a method of public diplomacy that strengthens the ties between societies, especially in times of crisis. Humanitarian diplomacy mainly takes place as activities carried out in natural disasters or humanitarian crises. It is also about risk prevention and crisis management. Humanitarian diplomacy is not limited to the coordination of international aid but also ensures the harmonious and efficient mobilization of resources at the national and local level in an emergency. Turkey as a donor country is located featured lead to among humanitarian diplomacy activities countries. Turkey constitutes one of the most important dimensions of public diplomacy, humanitarian diplomacy. Turkey has made great efforts to increase its capacity since the 1980s. Especially after the 2000s, it has had a greater presence in the surrounding crisis regions and has made a significant impact in its region and crisis areas with its humanitarian activities. It was the country that provided the

most aid in a row between 2013 and 2015. Within the framework of Turkey's foreign policy, entrepreneur, and humanitarian approach to humanitarian diplomacy capacity, it has emerged as an important player in the global epidemic. Since in the first stage of the epidemic due to do a lack of global governance China, Italy, Spain, the United Kingdom 158 countries and 9 international organizations to, medical assistance that making Turkey is showing sample solidarity against the global crisis.

In the study, applied analysis of how it is handled in the press as a public diplomacy tool of the Turkey's medical aid activities to Europe and America make during the global outbreak of the crisis. In the study, Turkey's how to tell their humanitarian diplomacy activities and thus aimed to determine how the assessment of Turkey's humanitarian goals in public diplomacy activities. For this purpose, by using the critical discourse analysis method developed by Teun van Dijk to apply it in news text analysis, articles published in 7 European and US press organizations in the sample group were examined. In this context, articles published between 11 March 2020 and 20 May 2020 will be considered. In the study, global solidarity in the context of medical assistance carried out in Turkey in the context of humanitarian diplomacy will examine how to interpret it. Although the articles examined within the scope of the research are not in the same structure as news texts, the schematic structure of the texts has been handled in general.

In research related to Turkey's medical aid activities European and US media outlets the articles published in the were investigated. Certain concepts and words in the texts that reflect negative attitudes in the articles reflect the prejudices in European and US press organizations. Turkey's historical features behind these prejudices, culture, there is features a NATO ally with Muslim and democratic identity. Especially in a world under the influence of the global crisis in a short time, Turkey's medical assistance, particularly "The Financial Times" handled it with suspicion in this publication. Turkey aids, in four articles' negative approach, has been shown to exhibit a more positive attitude in the three texts. Turkey uses humanitarian diplomacy as a means of public diplomacy activities. With its efforts in this direction, it tries to brand itself as a "donor country". In this branding process, it is seen that the power of public diplomacy to create narrative and discourse lags behind the activities. In this research, although Turkey is among the leading countries in humanitarian aid the soft power generated by these activities, in the sample to itself does not find much space is seen. Also, the efforts of humanitarian diplomacy of Turkey, passing the discursive structures against Turkey are facing problems in reaching their target audiences.